

SILESIA

TRAMNEWS

Bezpłatny miesięcznik

Nr 3/24, marzec 2013

Nakład: 10 000 egz

ISSN 2299-2790

Śląska Wielkanoc w skansenie

str. 10-11

str. 3

WYDARZENIA

Wiosenne ożywienie

str. 6-7

PRZYSTANEK HISTORIA

Ruda Śląska Nowy Bytom

str. 8-9

PO PRACY

Tramwaj donikąd

Jedźmy razem

Na torowiskach w naszym regionie pojawiają się kolejne zmodernizowane wagony tramwajowe. Do końca przyszłego roku pasażerowie będą korzystać z wszystkich 75 gruntownie odnowionych tramwajów typu 105N, a także kilku odnowionych wagonów dwukierunkowych, których modernizacja trwa w Chorzowie. Będzie również 30 zupełnie nowych wagonów, wprost od producenta. Na mocy podpisanego porozumienia dostarczy je nam firma Pojazdy Szynowe Pesa Bydgoszcz S.A. Wszystkie te starania, prowadzone w ramach szeroko zakrojonego Projektu pn. „Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą”, pokazują, jak bardzo leży nam na sercu poprawa komfortu jazdy. Wiemy, że naszym pasażerom również na wygodzie i estetyce pojazdów zależy. Głosy takie słyszymy nieustannie. Cieszę się, że dzięki środkom unijnym możemy wyjść tym oczekiwaniom naprzeciw.

Nasuwać się może jednak pytanie, jak długo te wszystkie nowe i zmodernizowane wagony będą cieszyć nasze oczy? Po ilu kursach pojawią się w nich pierwsze oznaki bezzmyślnego wandalizmu – napisy nanoszone niezmywalnymi flamastrami i farbą, oberwane uchwyty, pocięta tapicerka, zbitte szyby? Wiosna na torach zagości już niebawem, a mnie pozostaje prosić i apelować, by nasze wysiłki nie zostały zmarnowane, by owa wiosna trwała jak najdłużej!

Nowe wagony wzbudzają zrozumiałą ciekawość wśród pasażerów. Porównywalnym poziomem zainteresowania cieszy się od lat prawdziwy szynowy zabytek; wagon, w którym Muzeum Śląskie urządza „Świąteczną jazdę” – okolicznościową mobilną ekspozycję o tematyce świątecznej. W ostatnim czasie po śląskich torach krążył jeszcze jeden niezwykle pojazd – tramwaj widmo. I on, zgodnie z zamysłem niemieckiego artysty, miał być zwiastunem wiosny.

Początek wiosny to również czas świąt Wielkiej Nocy. Z tej okazji wszystkim Państwu, w imieniu swoim i wszystkich pracowników Spółki przekazuję serdeczne życzenia rodzinnej, spokojnej i ciepłej Wielkanocy!

Tadeusz Freisler
Prezes Zarządu Tramwaje Śląskie S.A.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych medial.
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny:

Waldemar Kosior

Druk:

Polskapresse Sp. z o.o

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

*Alleluja biją dzwony, głosząc w świata wszystkie strony,
że zmartwychwstał Pan! Alleluja, alleluja, alleluja!*

Zdrowych i spokojnych,
przepełnionych wiosenną pogodą
i rodzinnym ciepłem,
zakorzenionych w tradycji
Świąt Wielkanocnych

życzą wszystkim korzystającym
z usług transportu publicznego

Pracownicy
Tramwajów Śląskich S.A.

Marzec w Tramwajach Śląskich rozpoczął się bardzo pracowicie. Na początku miesiąca Tramwaje Śląskie S.A. podpisały kolejną umowę na wykonanie robót budowlanych, tym razem dla zadań zlokalizowanych w ul. Armii Krajowej w Chorzowie. Na wykonawcę prac wybrano konsorcjum firm NDI Spółka Akcyjna oraz Construcciones y Promociones Balzola Sociedad Anonima.

Wiosenne ożywienie

Termin rozpoczęcia prac zaplanowano na połowę kwietnia. Co istotne, prace prowadzone będą przy utrzymaniu ruchu tramwajowego. Ruch kołowy na ul. Armii Krajowej zostanie ograniczony. Na czas realizacji prac budowlanych wprowadzona zostanie tymczasowa organizacja ruchu drogowego.

Równolegle prowadzone są prace budowlane w Bytomiu na ul. Moniuszki oraz w Zabrze w ul. Bytomskiej. Z kolei pasażerowie korzystający z komunikacji tramwajowej w rejonie Parku Śląskiego również napotykają utrudnienia. 25 marca rozpoczęła się przebudowa torowiska tramwajowego na odcinku od Wesołego Miasteczka do Stadionu Śląskiego. Prace budowlane prowadzone będą przy utrzymaniu ruchu tramwajowego.

Po zimowej przerwie wznowione zostały już prace budowlane w ul. 3-go Maja w Katowicach. Rozpoczął się drugi etap prac budowlanych, a co się tym wiąże z ruchem tramwajowym wyłączony został jeden tor na odcinku od skrzyżowania z ul. Stawową do Placu Wolności. Wprowadzono również ograniczenia w ruchu tramwajowym w tym rejonie.

W połowie kwietnia planowane jest przekazanie placu budowy i rozpoczęcie robót w Sosnowcu w ul. 3-go Maja oraz w Zabrzu w ulicach 3-go Maja i Wolności. W pierwszym etapie prowadzenia prac budowlanych w Sosnowcu na odcinku od skrzyżowania z ul. Żeromskiego do pętli „Zagórze”, w okresie od kwietnia do września wstrzymany będzie ruch tramwajów linii 15 i uruchomiona zostanie zastępcza komunikacja autobusowa. W Zabrzu przy wykonywaniu przebudowy torowiska

tramwajowego w ul. 3-go Maja również zostanie wstrzymany ruch tramwajów i wprowadzona zostanie zastępcza komunikacja autobusowa. Prace budowlane w ul. Wolności w Zabrzu prowadzone będą przy utrzymaniu ruchu tramwajów. Prace, co zrozumieli, powodują rozmaite utrudnienia, od ograniczeń w ruchu, poprzez utrudniony dostęp do obiektów usytuowanych w rejonie robót, po np. problemy związane z hałasem wytwarzanym przez maszyny. Liczymy na wyrozumiałość wszystkich tych, którzy, na swej codziennej drodze, zetkną się z tymi trudnościami. W perspektywie tych prac rysuje się wyraźna poprawa jakości komunikacji tramwajowej i bezpieczeństwa ruchu, z czego skorzystamy wszyscy.

Andrzej Bywalec

Dyrektor ds. inwestycji Tramwajów Śląskich

Intensywne prace budowlane trwają m.in. w Bytomiu na ul. Moniuszki i w Zabrzu na ul. Bytomskiej. Wkrótce ruszą kolejne.

Jazda do świąt!

Związana z tegoroczną Wielkanocą „Świąteczna jazda” stanowi już dziesiątą okazję do przejażdżki zabytkowym tramwajem i podziwiania okolicznościowej ekspozycji przygotowanej przez Muzeum Śląskie. Mobilna wystawa cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców naszego regionu. Wagon odwiedza Bytom, Katowice, Chorzów, Rudę Śląską i Zabrze, a także Sosnowiec, Dąbrowę Górniczą, Będzin i Czeladź. Będzie można go spotkać aż do 1 kwietnia.

Ozdobą wagonu podkreślającą charakter wystawy jest figura Chrystusa Zmartwychwstałego wyrzeźbiona przez Kazimierza Pietraszko z Buczkowic, umieszczona w otoczeniu wiosennych symboli życia. Atmosferę wiosennego świętowania podkreślają rzeźby Antoniego Toborowicza

z Woli Libertowskiej - ptaki, zające, baranki czy rzeźbione jajka wielkanocne. Całości dopełniają fotografie dokumentujące uroczystości święcenia palm i pokarmów w Niegowonicach, Ustroniu Polanie, Żarkach i Gliwicach.

Wystawę krążącą po Śląsku i Zagłębiu można zwiedzać na wybranych przystankach lub odbywając bezpłatnie niecodzienną przejażdżkę w towarzystwie muzealnych eksponatów. Szczegółowy rozkład jazdy niezwykłego wagonu, przystosowany do prac związanych z przebudową katowickiego rynku, znajduje się na stronie www.muzeumslaskie.pl.

Partnerami Muzeum Śląskiego w realizacji przedsięwzięcia są Tramwaje Śląskie S.A., KZK GOP i Klub Miłośników Transportu Miejskiego.

Zarząd Tramwajów Śląskich S.A. wyróżniony został Złotą Kartą Członka Klubu Przyjaciół Muzeum Śląskiego w kategorii „Partner Społeczny”. Tego typu nagrody przyznane zostały po raz pierwszy, by wyróżnić osoby i instytucje, które trzykrotnie uzyskały nominację na członka elitarnego Klubu lub w sposób szczególny przysłużyły się Muzeum Śląskiemu.

Złoci Przyjaciele Muzeum

Obok Zarządu Tramwajów Śląskich S.A. Złotą Kartą dla „Partnera Społecznego” wyróżniono m.in. także Klub Miłośników Transportu Miejskiego i Zarząd KZK GOP

Uroczystość odbyła się 28 lutego br. w gmachu Muzeum Śląskiego. Było to już czwarte spotkanie pod hasłem Galeria Przyjaciół Muzeum Śląskiego. Głównym założeniem Klubu jest wyróżnienie i nagrodzenie osób i instytucji, których wsparcie pozwoliło placówce na zrealizowanie ciekawych oraz wartościowych projektów i wystaw, a tym samym przyczyniło się do rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego Śląska. Przedstawiciele lokalnych mediów, instytucji oraz osoby prywatne zaangażowane w działalność społeczną, których aktywność pomaga Muzeum uhonorowano tytułem „Przyjaciół Muzeum Śląskiego”. Wśród szeregu wyróżnień znalazło się jedno szczególne - pośmiertnie uhonorowano nim redaktora Michała Smolorza.

„Przyjaciele Muzeum Śląskiego 2012” otrzymali reprodukcję jednego z dzieł Stefana Norblina, zaliczanego do najwybitniejszych polskich plakacistów. Plakat „Polska. Górny Śląsk” to bardzo znana, lecz niezwykle rzadko już spotykana litografia wydrukowana w warszawskich Zakładach Graficznych E. i Dr. K. Koziarskich na zlecenie Ministerstwa Komunikacji.

(Na podstawie informacji Muzeum Śląskiego)

Fot. J. Mężyk/Muzeum Śląskie

Galeria Przyjaciół Muzeum Śląskiego 2012.

Reprezentacja Tramwajów Śląskich wzięła udział w XII Mistrzostwach Polski w Halowej Piłce Nożnej o Puchar Prezesa Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej. Tym razem finałowy turniej rozegrano w Łodzi. Wśród 12 ekip uczestniczących w zawodach, piłkarze Tramwajów Śląskich zajęli 7 miejsce.

Piłkarze Tramwajów Śląskich siódmym zespołem w Polsce

Nasi reprezentanci odnieśli w turnieju trzy zwycięstwa i doznali trzech porażek. Zespół Tramwajów Śląskich w pokonanym polu zostawił zespoły: MZA Warszawa, MPK Inowrocław oraz Komunikacja Miejska Płock. Lepsze w bezpośrednich pojedynkach okazały się za to m.in. drużyny MPK Łódź oraz MPK Kraków, które później spotkały się w finale. Tu lepsi okazali się gospodarze turnieju i to oni zdobyli tytuł Mistrzów Polski. Reprezentanci Tramwajów Śląskich już teraz zapowiadają większą intensywność treningów i chęć poprawienia wyniku

za rok. Organizatorzy wyróżnili zawodników w następujących kategoriach:

Najlepszy zawodnik:

Mateusz Zaborski (MZK Konin)

Król strzelców:

Łukasz Góralczyk (MPK Łódź)

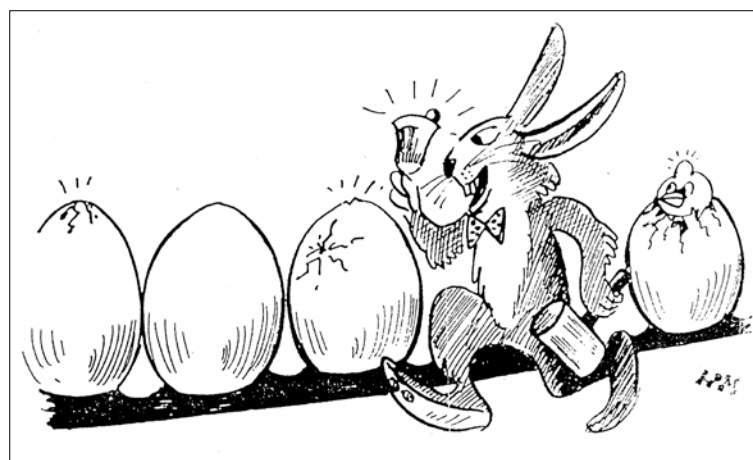
Najlepszy bramkarz:

Michał Wolski (MPK Kraków)

Przyznano również nagrody FAIR PLAY. Indywidualną otrzymał Łukasz Tryk (MPK Lublin), natomiast wśród drużyn nagrodą tą wyróżniono KPA KOMBUS Sp. z o.o.

I	MPK - Łódź Sp. z o.o.
II	MPK Kraków S.A.
III	MZK Konin
IV	MPK - Lublin Sp. z o.o.
V	MPK w Poznaniu Sp. z o.o.
VI	MZA Warszawa Sp. z o.o.
VII	Tramwaje Śląskie S.A.
VIII	Komunikacja Miejska Płock Sp. z o.o.
IX	KPA KOMBUS Sp. z o.o.
X	Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o.
XI	MZK Toruń Sp. z o.o.
XII	MPK Sp. z o.o. Inowrocław

UŚMIECH Z JAJEM

Rysuje: Edward Tomenko

Pierwsza linia tramwajowa na terenie Rudy Śląskiej uruchomiona została już w 1894 r. Linia przebiegająca przez dzisiejszą dzielnicę Rudy Śląskiej – Nowy Bytom powstała pięć lat później. Jej trasa do dziś biegnie od Bytomia przez jego dzielnicę Szombierki, a dalej przez: Godulę, Chebzie, Nowy Bytom, Wirek do Świętochłowic i Chorzowa pokrywając się aktualnie z linią tramwajową nr 9.

Na trasach linii Tramwajów Śląskich S.A. nie brakuje atrakcji – ciekawych miejsc i pamiątek historycznych, zabytkowych obiektów architektury miejskiej, przemysłowej czy sakralnej, a także pomników upamiętniających osoby i wydarzenia, które w sposób szczególnie zapisały się w dziejach naszego regionu. Przedstawiamy je w tym cyklu.

„Dziewiątką” przez Nowy Bytom

Nowy Bytom jest obecnie jedną z jedenastu dzielnic Rudy Śląskiej. Jej początki sięgają pierwszej połowy XIX wieku, kiedy to w 1840 r. uruchomiono hutę „Pokój” (z niem. *Friedenshütte*). Huta i osada powstały na terenie dawnego Czarnego Lasu, o którym pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z dokumentu księcia Przemysław cieszyńskiego wydanego w 1369 r. Na mocy tegoż dokumentu książę dokonał podziału Ziemi Bytomskiej wraz z miastem Bytom między siebie i swego szwagra księcia Konrada. W ten sposób Konrad otrzymał m.in. połowę tzw. Lasu Obywatelskiego znajdującego się w okolicach Orzegowa i Kochłowic. Lasem tym był wówczas Czarny Las, a przymiotnik „obywatelski” wziął się stąd, że obywatele Bytomia mieli prawo do bezpłatnego pozyskiwania drewna z terenu lasu na własne cele budowlane i opałowe. Warto zaznaczyć, że teren Nowego Bytomia całkowicie pokryty był wówczas lasem, a nazwa nawiązywała właśnie do Bytomskiego Czarnego Lasu (z niem. *Beuthener Schwarzwald*). Pozostałością tego faktu jest dzisiejsza ulica Czarnoleśna oraz utworzona w 2006 r. nowa dzielnica Rudy Śląskiej o tej samej nazwie. Nazwa Nowy Bytom pojawiła się po podziale Górnego Śląska w 1922 r., gdy miasto Bytom znalazło się w granicach państwa niemieckiego, a Czarny Las wszedł w skład państwa polskiego, jako część ówczesnego województwa śląskiego zwanego odtąd Nowy Bytom. W 1959 r. Nowy Bytom wraz z Rudą (dzisiejsza dzielnica miasta) utworzyły miasto Rudę Śląską. Do lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku każda z osad (dzisiejszych dzielnic) tworzyła swoją odrębną historię, jako samodzielne jednostki administracyjne.

Kościół św. Pawła.

Gmach Urzędu Miasta przy pl. Jana Pawła II.

Dzielnica Nowy Bytom stanowi dla mieszkańców Rudy Śląskiej niepisane centrum miasta, bowiem przy placu Jana Pawła II w budynku z 1928 r. swoją siedzibę mają miejskie władze. Ponadto na terenie dzielnicy znajdziemy wiele ciekawych zabytków architektury, które swą fakturą stanowią wyróżnik na tle pozostałych dzielnic. Przy zmodernizowanym w 2010 r. placu Jana Pawła II obok budynku Urzędu Miasta na uwagę zasługują liczne kamienice mieszczańskie z początku XX wieku oraz monumentalna bryła kościoła św. Pawła z lat 1910-1912, wzniesiona według projektu niemieckiego architekta pochodzenia holenderskiego Johennesa F. Klompa (1865-1946). Jest to trójnawowa neoromańska bazylika na planie krzyża łacińskiego o długości 68 m i szerokości 32 m, z bizantyjskimi kopułami oraz bogato rozbudowaną i udekorowaną fasadą wieżową wykonaną przez Mathiasa Beule, który był również autorem wystroju wnętrza. Uwagę oglądających ten obiekt przykuwają dwa lwy znajdujące się przy wejściu głównym, które w swych pazurach trzymają figury św. Piotra (strona lewa) i św. Pawła (strona prawa). Obok kościoła mamy probostwo wybudowane na przełomie 1912 i 1913 roku, również według projektów J. Klompa. Naprzeciw kościoła, po drugiej stronie placu przy ul. Niedurnego wznosi się jedenastokondygnacyjny blok mieszkalny z lat siedemdziesiątych XX wieku, zamykający niejako założenie placu i mieszczący ponad 430 mieszkań. Także przy ul. Niedurnego zlokalizowanych jest kilka innych ciekawych budynków, wśród nich m.in. wzniesiony w 1888 r. z inicjatywy dyrektora huty „Pokój” eklektyczny budynek dawnego kasyna hutniczego, który pełnił wówczas rolę restauracji z salą koncertową, a dzisiaj mieści Miejskie Centrum Kultury im. Henryka Bisty. Tuż obok znajduje się dawna eklektyczna willa dyrektora huty zwana willą „Floriana”. Wzniesiona

w 1905 r. nosi cechy secesji, renesansu i manierizmu a jej nazwa pochodzi od umieszczonej od strony południowej mozaiki z przedstawieniem św. Floriana, patrona hutników.

Idąc dalej wzdłuż ul. Niedurnego, po prawej stronie zobaczymy tereny huty „Pokój” z widocznym od ulicy wielkim piecem wzniesionym w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku, który jest jednym z trzech zachowanych tego typu pieców hutniczych na terenie kraju.

Przy równoległej do ul. Niedurnego ul. Parkowej mamy rząd starych budynków familokowych wzniesionych z tradycyjnej czerwonej cegły, a naprzeciw rozciąga się miejski park założony w latach 1870-1904. Do ciekawych obiektów tej dzielnicy zaliczyć możemy ponadto zbudowaną u zbiegu ulic Niedurnego i Pokoju wieżę wodną z 1900 roku, zbudowaną na planie koła o średnicy 12,85 m i wysokości 27 m (do okapu dachu), w której na wysokości 23 metrów zamontowano stalowy zbiornik wody. Tuż przy wieży przy ul. Niedurnego znajduje się jeden z najpiękniejszych modernistycznych budynków Nowego Bytomia wzniesiony w 1910 r. z charakterystycznym zegarem słonecznym umieszczonym na elewacji. Na tle budynku w otoczeniu cyprysów ustawiony jest wykonany z czarnego marmuru krzyż przydrożny z figurą Chrystusa, pochodzący z roku 1902.

Po drugiej stronie wieży, przy ul. Chorzowskiej 3 ulokowana jest jedna z ciekawszych realizacji modernistycznych Rudy Śląskiej, budynek, w którym od 1937 r. mieści się działające do dziś kino „Patria”. Nieco dalej, idąc ul. Chorzowską do ulic Furgoła i Krasickiego, zobaczyć można jedną z kilkunastu pozostałych na terenie Rudy Śląskiej dawnych kolonii robotniczych wzniesionych również z tradycyjnej czerwonej cegły.

Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny

Zabudowa ul. Furgoła.

Dom i wieża ciśnieni przy ul. Chorzowskiej i Pokoju.

Kino Patria.

Willa Floriana.

Skąd się wziął tramwaj donikąd?

Rozmowa z Mischą Kuballem, niemieckim artystą, dla którego tworzywem jest światło, pełniącym funkcję profesora sztuki mediów w Akademii Sztuki Mediów w Kolonii. Na początku marca po Górnym Śląsku jeździł pomalowany na biało, rozświetlony od środka „Tramwaj widmo”, który na tablicy miał napisane, że jedzie „donikąd”. Obiekt od początku do końca wymyślony został przez niemieckiego artystę.

- Widziałeś kiedyś nocną fotografię naszego kraju z satelity?

- Wiem o czym mówisz. To interesujący sposób na pokazanie topografii kraju. Śląsk jest bardzo dobrze rozświetlony. Chociaż oczywiście może mieć nieco mniej światła niż w Warszawie czy Berlinie. To doskonale widać na zdjęciach tego typu. Nie jestem jednak zainteresowany oglądaniem światła w miastach z tak dużego dystansu. Bardziej ciekawi mnie, jak rozwija się struktura miasta.

Kiedy przyjechałem pierwszy raz na Górny Śląsk, zrozumiałem że ten region jest w trakcie dużego procesu transformacji. Jest dużo metafor, które potrafią ten proces nazwać. Światło, energia, ruch. To chyba najważniejsze z nich.

- Kiedy było to pierwsze spotkanie z naszym regionem?

- Przyjechałem tu półtora roku temu po to, by poznać to miejsce. Przy okazji projektu „New Pott” realizowanego wspólnie z Katowicami, dowiedziałem się, że to miasto podobne jest do regionu, z którego pochodzę, między Duisburgiem a Dortmundem w Niemczech. Tutaj również zakończyła się era przemysłu ciężkiego i

wydobycia węgla, a rozpoczyna się era nowych mediów i nowych technologii. Tworzą się nowe miejsca kultury, buduje się nowa filharmonia, centrum kongresowe, są festiwale muzyczne, zjeżdżają się międzynarodowi artyści. Ludzie widzą, że ten region znajduje sobie nową drogę rozwoju. I już nie jest tylko oparty na produkcji i przemyśle, nie jest miejscem, w którym ludzie tylko w dzień ciężko pracują a w nocy śpią.

- Kiedy ktoś przyjeżdża do nowego miejsca, ma jakieś wyobrażenia o nim. Jak postrzegałeś Śląsk przed przyjazdem, a co myślisz o nim teraz?

- Byłem zaskoczony dwiema rzeczami. Rozczarowało mnie, że powstaje tutaj mnóstwo dużych centrów handlowych, utrwalających przyzwyczajenia handlowe, ale tworzących sztuczne więzi społeczne. W tym raczej nie widzę żadnej przyszłości. Za to bardzo pozytywnie zaskoczony byłem wysokim poziomem kultury na Górnym Śląsku. Mam na myśli te wszystkie działania przy okazji starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz energię zwykłych ludzi chcących być częścią tego projektu, którą widziałem przy tej okazji. To jest bardzo pozytywne.

- Z tego wszystkiego pojawił się pomysł na tramwaj widmo?

- Tak. Tramwaj widmo ściśle wiąże się z historią i strukturą Górnego Śląska i Waszego kraju. Zamknięty tramwaj jeżdżący po Górnym Śląsku ma symbolizować zmagania z opresjami dwudziestowiecznych totalitaryzmów. Porusza się między różnymi przystankami. To tak jak z polityką. Raz orientowała kraj w kierunku wschodnim, a raz w kierunku zachodnim. „Ghost tram” jest biały, nie ma żadnych reklam. Ale ciągle jest w ruchu, ciągle w działaniu.

- Jak to wygląda technicznie?

- Nie jeździ wedle z góry zaplanowanego rozkładu. Przyjeżdża, odjeżdża, pojawia się i znika. Cały pomalowany jest na biało. Okna pokryte są

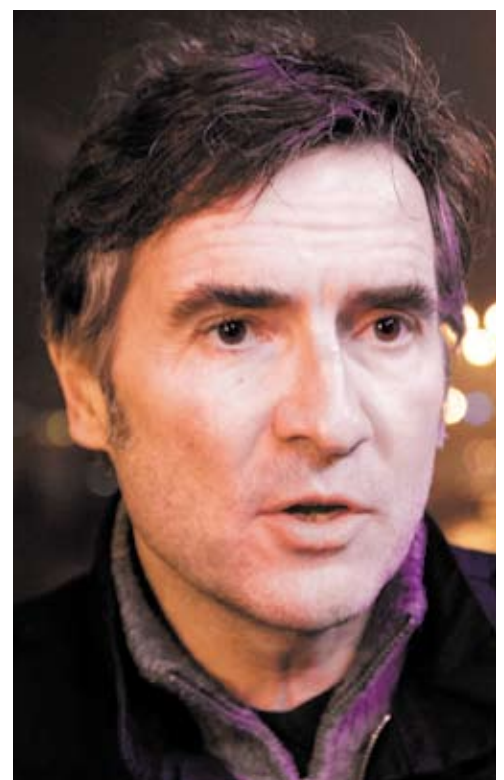
matową folią. Rozświetlony jest energooszczędną technologią ledową. Światło ma temperaturę barwową sześciu tysięcy Kelwinów. Dodatkowo w środku jest motornicza, również ubrana na biało. Pojazd podjeżdża do przystanków, zwalnia, ale nie zatrzymuje się, tylko jedzie dalej.

- I co? Chcesz zaskoczyć ludzi czekających na przystanku? Tylko o to chodzi?

- To jest właśnie główna idea. Czekasz na coś. Wiesz, że nadchodzi, a kiedy jest blisko, okazuje się, że to nie dla Ciebie. To mozaika aspiracji i oczekiwań. Widzisz coś, jesteś szczęśliwy w tym jednym momencie, ale uświadamiasz sobie, że to nie dla Ciebie i czujesz się rozczarowany. Górny Śląsk, Katowice i Chorzów doświadczają zmiany. Z jednej struktury, industrialnej, w drugą, postindustrialną. To może być ostatnia okazja w dziesięciolecie albo dwudziestolecie na to, by z tej zmiany skorzystać. Trzeba zainwestować, choćby nawet nie było odpowiednich środków, by w pełni zrobić to teraz. Nie zostawiać następnemu pokoleniu. I nie tylko na Górnym Śląsku. Również w Manchesterze, Leeds czy innych miejscach, które mają podobną historię.

Rozmawiał: Paweł Mikołajczyk

Zdjęcia: Mariusz Banduch, Krzysztof Szewczyk

Mischa Kuball

Marcowa niedziela w chorzowskim skansenie minęła na poznawaniu dawnych tradycji wielkanocnych na Śląsku, a Muzeum w tym dniu dla zwiedzających przygotowało z tej okazji wiele atrakcji.

Barbara Kleczka, Koło Gospodyń z Przyszowic.

Śląska Wielkanoc w Skansenie

W budynku dawnej szkoły z Wapienicy i w dawnej chałupie sołtysa z Katowic można było zobaczyć tradycyjnie nakryte stoły wielkanocne, na których, obok elementów typowo religijnych - krzyża i Baranka wielkanocnego - nie mogło zabraknąć typowych świątecznych potraw: kielbas, ciast, jajek. W chałupie z Golezowa tradycyjne potrawy świąteczne prezentowały panie z Koła Gospodyń Wiejskich z Przyszowic, zaś w zagrodzie z Panewnik swe wyroby prezentowało Koło Gospodyń Wiejskich z Gierałtowic.

Na Małej Łące przy spichlerzu dworskim z Simoradza ustawiony został tradycyjny jarmark wielkanocny, na którym swe wyroby prezentowali i sprzedawali artyści rękodzieła ludowego. Między innymi można było podziwiać wykonane przez Danutę Gródek z Rudy Śląskiej pięknie zdobione haftem jajka wielkanocne,

a przy stoisku z piernikami starannie wykonane pierniki wielkanocne autorstwa Żanety Michałuszek z Gliwic. Ponadto na jarmarku zaprezentowano różnego rodzaju ozdoby świąteczne - pisanki, kroszonki, palmy wielkanocne.

W chałupie ze Strzemieszyc można było podziwiać prace Olgi Paleczny, która zajęła trzecie miejsce w XXIV Konkursie na Górnośląską Kroszonkę 2013 organizowanym przez Muzeum Górnośląskie w Bytomiu oraz prace Leszka Jęczmyka, który w tym samym konkursie zdobył drugą nagrodę za wykonanie kruszonki metodą rytowniczą. Ponadto swe prace zaprezentowała Hildegarda Szymczyk.

Zespół śpiewaczy „Jaśkowiczanie” z Orzesza-Jaśkowic zaprezentował stary obrzęd obnoszenia po wsi Goika, czyli małego jodłowego lub

Koło Gospodyń z Orzesza-Jaśkowic.

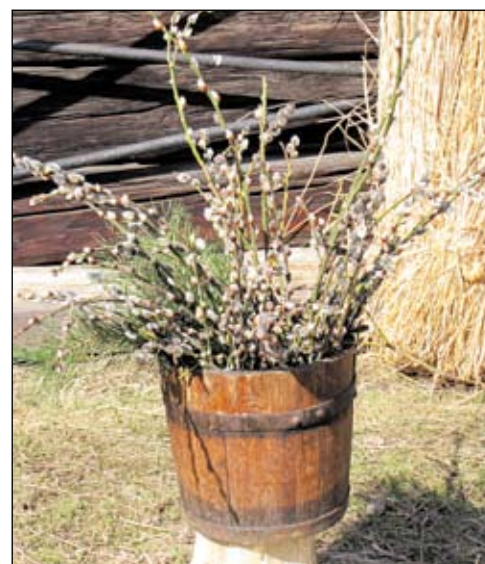
świerkowego drzewka ustrójonego w kolorowe wstążki, jajka i świecidełka, które obnoszone było przy tradycyjnych śpiewach od chałupy do chałupy. Zielone drzewko symbolizuje odradzające się po czasie zimy nowe życie, a kolorowe wstążki pory roku: biała – zimą, zielona – wiosną, żółta – lato, a czerwona – jesień. Jajka są symbolem odradzającego się życia. Chodzenie z Goikiem po domostwach zwiastowało przybycie wiosny, a także miało zapewnić pomyślność i urodzaj. Wchodząc na teren gospodarstwa uczestnicy pochodu śpiewali pozdrowienie: *Do tego domu wstępujemy, zdrowia, szczęścia winszujemy! Zdrowia, szczęścia i wszystkiego od goiczka zielonego!* Tradycją jest również, że przed chodzeniem z Goikiem następowało topienie Marzanny, czyli topienie zimy, a także chorób i śmierci, nękających człowieka w czasie tej pory roku.

Ze świętami wielkanocnymi wiąże się również zabawa w „szukanie zajączka”. Mogli w niej uczestniczyć odwiedzający Skansen. Zadanie polegało na odnalezieniu w jak najkrótszym czasie jajek ukrytych w różnych częściach Muzeum. Organizator zabawy schował ich kilkaset, a jednemu ze zwycięzców udało się przy niemałej konkurencji zebrać aż 15 sztuk!

Na terenie zagrody z Frydka, gdzie pracuje muzealny pszczelarz można było zobaczyć pokaz zdobienia jaj woskiem, ozdoby wielkanocne wykonane z pszczelego wosku, a także poczuć na własnej skórze smagnięcie korbaczowego bąta (wykonanego z kilku witek wierzby) narzędzia do wymierzania kary.

AL.

Zdjęcia: Adam Lapski

Horoskop

WODNIK [20.01-18.02]

Znalazłeś się w sytuacji, w której możesz być pewien wyłącznie własnych posunięć. Pamiętaj, że wiara przenosi góry i ani na chwilę nie wahaj się w przekonaniu o pomyślnym zakończeniu sprawy. Przede wszystkim jednak nie rozpraszaj uwagi!

RYBY [19.02-20.03]

Udało się załagodzić skutki nieporozumień, co daje świetny punkt wyjścia dla poprawy relacji ze współpracownikami. Nie czekaj na inicjatywę w tym względzie – wykaż ją sam. Ten krok zjedna ci lojalnych sojuszników w realizacji zadania, które przed tobą stoi.

BARAN [21.03-19.04]

Improwizacja nie jest ci obca, dlatego doskonale poradzisz sobie z niespodziewanym problemem, który pojawi się na horyzoncie w najbliższym czasie. Stres będzie twoim towarzyszem, chociaż utrzymasz twarz pokerzysty.

BYK [20.04-20.05]

Możesz bez obaw sięgnąć nieco głębiej do portfela i wydać trochę grosza na przyjemności związane ze świętami. Satysfakcja wpłynie z pewnością na poprawę twojego samopoczucia, popsutego przez pogodowe huśtawki.

BLIŹNIĘTA [21.05-21.06]

Posłaniec przyniesie pomyślne wieści, które pozwolą ci na długo utrzymać znakomity nastrój, a także będą stanowić niemały zastrzyk pozytywnej energii. Z powodzeniem spożytkujesz ją w domowych pieleszach.

RAK [22.06-22.07]

Z nawału pracy i obowiązków trzeba wybrać priorytety. Reszta może poczekać. Drobiazgi zostaw współpracownikom, a o pomoc w sprawach kluczowych proś wyłącznie tych najbardziej zaufanych.

LEW [23.07-22.08]

Niezdrowa dieta prędzej czy później odbije się niekorzystnie na twojej kondycji. Nawet jeśli jeszcze nie odczuwasz niepokojących sygnałów, lepiej dmuchać na zimne. Postaraj się stopniowo wprowadzać zmiany w jadłospisie. Zaczni od świąt.

PANNA [23.08-22.09]

Masz poczucie, że powinieneś wykazywać się większym zrozumieniem wobec otoczenia. Wyrzucasz sobie, że nie zawsze wychodzisz naprzeciw oczekiwaniom bliskich. Miej więcej wyrozumiałości... dla siebie.

WAGA [23.09-22.10]

Teraz nie czas na szukanie wykrętów i narzekania. Nie zwlekaj! Działaj, bo prześpisz okazję, która długo się nie powtórzy, a może nawet więcej się nie przytrafi. Posłusz się intuicją. Tym razem to ona sprawdzi się najlepiej.

SKORPION [23.10-22.11]

Nie daj się sprowokować, a w razie potrzeby policz w myślach do dziesięciu i spróbuj się wyciszyć, nim wypowiesz słowa, których mógłbyś potem długo żałować. Sytuacja nie będzie łatwa.

STRZELEC [22.11-21.12]

Głowa pełna pomysłów, zapal do działania, a do tego doba, trwająca tylko 24 godziny, z których część trzeba poświęcić na regenerację organizmu. Pora na przemyślenie organizacji pracy i zmiany w zakresie gospodarowania czasem.

KOZIOROŻEC [22.12-19.01]

Nie podejrzewałeś siebie nawet o takie zdolności i dopiero niedawne okoliczności pozwoliły ci rozwinąć je w pełnej krasie. Byłeś pełen obaw, tymczasem był to majstersztyk występów publicznych. Wygrałeś z tremą. Brawo.

KRZYŻÓWKA

Wśród czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 10 marca na adres wydawcy rozlosujemy nagrody w postaci biletu miesięcznego KZK GOP. W tym miesiącu bilet miesięczny wylosowała Brygida Przepióra z Bytomią. Gratulujemy!

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 12 utworzą rozwiązanie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

POZIOMO:

- 1) tramwaj po śląsku. 6) pensja.
- 9) nedoręczność. 10) Honorowa lub cudzoziemska. 11) ... dłoni, na powitanie. 12) banka na szynach. 13) papiery wartościowe. 14) leci z papierosa. 15) kwitnie tylko raz. 18) do zębów lub butów. 21) krążenie płynu. 22) początek wyścigu. 23) świeca zapalana na Wielkanoc. 26) człowiek w stosunku do drugiego. 27) strój, odzienie. 28) wśród sztukców. 29) forma rozliczeń bezgotówkowych. 30) bezczelność i arogancja.

PIONOWO:

- 1) nastrojowy utwór muzyczny. 2) zaprzeczenie. 3) kłątwa kościelna. 4) ... Europejska. 5) zagrywka siatkarska. 6) zniszczy każdą zabawkę. 7) drewno na parkiety. 8) szacunek połączony z lękiem. 16) arras. 17) zła wróżka. 18) poddawanie się czyjejś woli. 19) ziemne umocnienie polowe. 20) napisała książkę. 23) małe jasne z pianką. 24) ... oczyszczona, do wypieków. 25) łąka górską..